

Politični pregled.

Politični položaj v splošnem je zdaj zelo prijaznega obličja. Ali vkljub temu se kuhajo natiboma težke stvari. Glavna stvar je zdaj jugoslovanski minister, za katerega so slovenski poslanci svoje volilce izdali. Mi smo na vsak način nasprotniki tega ministerstva, ker bi od njega slovensko ljudstvo prav nič ne imelo in ker politika ni zato tukaj, da bi posamezne častihlepne na konja spravila... Na Ogrskem gre Košutova zvezda vedno bolj proti zabodu. Rešitev grozno zmešanega položaja je prevzel zdaj Lukasc Glavno vprašanje na Ogrskem je samostojna banka in splošna ter ednaka volilna pravica. Zadnja se bode morala uresničiti!

Štajerski deželni zbor je šele nekaj dni skupaj, ali imel je že svoje razburjene prizore. Ni čuda, dežela je pred deficitom, ki mora tudi najmirnejše duhovno pokonci spraviti. Mi smo sicer prepričani, da tega deficita ni deželna uprava kriva, marveč le država, ki je desetletja sem vedno več davkov iz ljudstva izprašala, za dežele pa nič storila. Ko bi se slovanska obstrukcija v državni zbornici ne vršila, bi ta tudi že kaj o saniranju deželnih financ storila. Zdaj se skoraj vse kronovine pred deficitom. Glavni boj v štajerskem deželnem zboru se vrši danes. Gre se namreč za nameravano zvišanje deželne doklade na pivo. Ne vemo, kako bode stvar končala, ali vse prebivalstvo jih pričakuje z nepetostjo. Kar se tiče dosedanjih razprav deželnega zbora, je poleg Ornirovega govora o železniškem vprašanju (katerega prinašamo v posebnem članku) govor nemškega poslanca Grosswanga zanimiv, ki je prav hudo okrcal slabosti razdelitve podpor po ujmih prizadetim. Klerikalni debant Pischinig je prišel na ta govor neramno zavijati, a jo je pošteno skupil. Čudno, da se klerikalci vedno za aleparije zavzemajo.

Zadnje poročila. Pomena se, da se je sklepanje o zvišanju deželne doklade na pivo za sedaj zavleklo. Poberalo se bode torej kakor do sedaj le 2 K doklade. Zvišanje se bode šele predlagalo, kadar se bodejo pivovarne in krčmarji od posledic lanskega bojkota na pivo ozdravili. Torej — ljudska zahteva je zmagala!

Proti davku na kisle vode. Posl. Marckhl predložil je v državni zbornici zahtovo podjetij za dobavo mineralne vode Rogaska-Slatina, Gleichenberg, Preblau in Radsein proti nameravanemu davku.

Koroški deželni zbor stopi sredi prosinca meseca na kratko zasedanje skupaj. Tozadnji odseki se bodejo že preje sešli in bodejo zlasti obravnavali o spremembi občinskega reda in občinskega volilnega reda.

Tržaški škof dr. Nagel bode baje na Dunaj na mesto škofa Marschalla prišel. Le-ta boče sploh od svoje visoke službe odstopiti. Nakopal si je namreč mnogo sovražnikov, ker ni hotel zahtevam češke politike ustreči.

Vojaške zadeve. Vojna uprava namarava predložiti obema drž. zbornicama novo vojno postavbo že to spomlad. Torej bi bilo uresničenje dveletne vojaške službe in zvišanje števila rekrutov v največji bližini. Seveda je še vpraša-

a neprevidno so ga vrgli pri temu pod sodček pive; bil je tako ginjen, da ni več ostal...

V splošni razburjenosti pa prinese pismo naša pisma. Vse je močalo, žnidar Vesjak pa je skočil na stol in zavpil: „Naš dr. Kodermann iz Celja je pisal“ Hotel je pismo brati, ali čitanje je težje kakor komandiranje pri „krigerjih“. Zato mu je vzel nekdo pismo iz rok in je bral: „Rojaki! Iz Celja pozdrave! Rojaki! Vsak Slovenec nosi polhovo kapo! Ta polhova kapa, ki mora iti čez ušesa, je znamenje našega rodoljubja! Polhovka nad vse! Rojaki v Ptuj! Nosite vsi polhovke! To pa ne samo zato, ker s tem demonstrirate, marveč tudi zato, ker potem lepše izgledate. S polhovo kučmo na glavi ste namreč natanko takšni, kakor tudi reklamni Čerkes, ki ponuja „Zacherlin“. Bog živi Čerkesi in rodoljubje in „Zacherlin“ in polhovke! Vaš dr. Kodermann. NB. Najboljše polhovke kogaše dobite pri Kočevarjih...“

Vidiš, dragi moj „Štajerc“ od tega časa sem nosijo ptujski prvaki polhovke. S tem so dokazali svojo politično zrelost. Ti pa gledaš le na to, kar ima človek v glavi...

Zato pa, moj ljubi „Štajerc“, vsa tvoja politika — tej čiki! — ni dosti vredna. Kviti za prvake velja beseda:

„Kar n a glavi, ne v glavi ima, to mož slovenski velja!“

Poboljšaj se, „Štajerc“!

Tvoj ponižni Tebničmar.

nje, če bosta zbornici postavbo sprejeli. Vojna uprava boče že prihodnji nabor (april-maja) po novi postavi izvršiti.

Revolucija je izbruhnila v amerianski državi Nicaragua. Pri bojih pri Sami je baje čez 900 mož smrt našlo. Več kot 2000 mož je bilo ranjenih. Uporniki so zmagali nad vlado in jih baje tudi vlada združenih držav Sev. Amerike podpira.

Politični umer. V Petersburgu so zvalili revolucionarji šefa politične policije Karpova v neko sobo in ga tam umorili. Pod njegovim sedežem se je namreč razstrelil peklenski stroj, ki je Karpova v kose raztrgal. — Korejska protijaponska stranka pa je izvršila napad na ministerskega predsednika Yi, ki je bil ranjen.

Rumunska zbornica sprejela je od nas že sklenjeno trgovinsko pogodbo z našo državo v veliko večino. Razumljivo, kajti od te pogodbe bode le Rumunska dobiček imela.

Zepet politični atentat. Iz Shangheija se poroča, da je neki južno-kitajski zarotnik napadel kitajskega princ-regenta in ga z bodalov v trebuhu ranil. Rana ni nevarna. Morila so vjeli.

Dunaj—Spljet.

Velevažna železniška vprašanja.

Zasedanje štajerskega deželnega zbora pričelo je z velevažnim, temeljitim govorom vrlga našega poslanca Jos. Orniga. Pri razpravi o vzhodno-štajerskih železniških vprašanjih porabil je Ornig to priliko in nasikal z velikimi črtami glavno potrebo na polja južno-avstrijskih železnic. Njegov govor je bil velezanimiv in je napravil izredno globoki vtis na vse poslance. Vse stranke, celo zagriženi prvaki liberalne kakor klerikalne stranke, so se poklonili temu govoru in vsa zbornica mu je živahno ploskala. Gre se pa tudi za dalekosežni načrt, ki ima odpreti laši štajerski domovini vse duri. Gre se za neposredno zvezo Dunaja z Dalmacijo (s Spljetom-Spalato), ki bi bila naravnost nenečljivega pomena za naše pokrajine. Govorili bodemo o celi tej zadevi še obširneje. Za danes naj objavimo le poglobitve točke iz tega važnega Ornirovega govora.

Poslanec Ornig je govoril približno tako-le:

„Predlog poslanca Franz, vlado opozoriti, da naj sprejme zgradbo železnice Feldbach-Gleichenberg-Radgona v svoj program, je zelo pohleven. Kajti priporočena proga Feldbach-Radgona je le kos velike bodoče proge Dunaj-Spljet... Govornik gotovo noče nikomur kaj očitati. Krivda ne zadene toliko sedanjí štajerski deželni zbor, marveč le način izpeljave štajerskih železniških zgradb. Tukajj primanjkuje vsakega pravega sistema... Omenjeno železnico se ne sme smatrati za lokalno železnico z istokom v Radgoni. Kot zastopnik mest in trgov Ptuj, Ormož, Ljutomer, Sv. Lenart, Breg, Rogatec in Rogaska Slatina mora govornik izraziti razburjenost, ki se je pokazala na njegovih volilnih shodih zaradi desetletja dolgega preprečanja te glavne železnice. Te pokrajine so v resnici pozabljene in dežele na Štajerskem, ki so popolnoma odrezane od prometa. Ni čuda, da se potem kmetstvo prebivalstvo od gotove strani h klicu „Proč od Gradca“ zapeljuje. Govornik pa noče, da bi kmetje takemu bujskanju sledili. In zato se zavzema za to železnico, da ne od-tuji prebivalstvo svojega okraja mestu Gradec (splošno pritrjevanje). Kajti omenjene pokrajine bi imele veliki pomen za aprovizioniranje mesta Gradec. Danes zamorejo v teh pokrajinah kmetijske pridelke le po najnižih cenah oddajati... Ta železnica je bila sicer že v 60. in 70. letih zrela in ko bi ne bil prišel veliki polom leta 1873, potem bi imela Štajerska že davno velevažno konkurenčno železnico proti južni železnici. Mi delamo proti južni železnici papirnate resolucije, v drugi vrsti pa zidamo zanjo eno podporno železnico za drugo. Govornik našteje 14 takih podpornih železnic na desni in levi južne železniške proge. Deloma so to lokalne, deloma državne železnice. Ali

krono se je štajerski železniški politiki posadilo, ko se je z našo pomočjo napravilo nižjeavstrijsko zvezo z Maria-Zellom in Gusswerkom. Štajerska pa misli šele danes na zgradbo take železnice, ko je Maria-Zell za Štajersko v gospodarskem oziru že izgubljeni kraj. Ravno tako nam bode šla po zgradbi železniške proge Friedberg-Aspang vzhodna Štajerska trgovsko izgubljena, ker smo mi v svoji po-blevnosti samo zahtevali, da se izzida proga Gleisdorf-Hartberg šele po dokončani „Wechsel“-železnici... Govornik pripoveduje zanimivo dogodnico, ki se mu je v železniškem ministerstvu pripetila. Neki visoki uradnik mu (Ornigu) je rekel: „Mi smo za vsaki pametni železniški projekt, ali vi Štajerci pridete vedno le z malimi koščki železnic, brez vsake zveze. Glavne železnice ni Štajerska nikdar zahtevala“. Te besede se je Ornig k srcu vzel. In zato pravi: Nameravana železniška proga se ne glasi Feldbach-Radgona, temveč Dunaj-Spljet... Štajerska je danes takorekoč obkrožena od železnic, ki jih je gradila Ogrska ob zahodni svoji meji, in od nove taverske železnice na drugi strani. Kot dokaz, kako vredna bi bila nova proga Dunaj-Spljet, omeni govornik, da se danes za vožnjo od Gradca v Spljet z železnico in barko okroglo 30 ur rabi. Na novo nameravani progi pa bi se rabilo le polovico časa. Pred nekaterimi leti nam je dal že dr. Derschatta migljaj, ko nam je v pogodbi z Ogrsko v Radolfovem zvezo s Hrvatsko zagotovil. Mi se pa zato nismo brigali. Država pa gradi medtem proge v Galiciji in na Češkem. Vedno se sicer pravi, da ima Češka močno industrijo, ki napravi, da se železnice izplačajo. Z isto pravico pa lahko rečemo, da so železnice šele to industrijo naprejš spravile (Bravo, bravo!). Tudi naša štajerska dežela bi postala po pametnih železniških zgradbah krepkejša in smodnejša za doklade. Država pa mora tudi za nas denarja imeti. Saj je vendar država povodlom podržavljenja in novih zgradb v zadnjih desetletjih skoraj 3.000 milijonov kron za druge dežele izdala!... Kako velikanska potreba bi bila omenjene proge za spodnjo Štajersko, kažejo visoke žrtve, katere so prinesli Ormož in Ljutomer za svoje proge in Maribor za progo Maribor-Wies. Tudi sv. Lenart, Ptuj, Rogatec in Brežice so prinesli le za projektno troške 50.000 K. Ali že 3 leta sem je neka peticijska neregšana, ki se tiče železniške zgradbe Feldbach-Gleichenberg-Purkla-Rogatec-Brežice in ki se je oddala deželnemu odboru v svrhu študija in čimhitrejšega poročila. Govornik prosi, da se naj na spodnje-štajerske dele teh železnic ravno-tako ozira. Končno predlaga govornik, da naj se v predlog ostavi besede o železniški zvezi Sv. Lenart-Ptuj-Rogatec-Brežice. (Splošno pritrjevanje in odobravanje).

Predlog g. Orniga je bil sprejet. S tem je izvršil govornik pač koristno delo za spodnji Štajer, za katerega mu gre vsa hvala!

Dopisi.

Ptujska gora. Vojaško veteransko društvo na Ptujski gori in okolici želi kumici svoje z-stave, velec. Gospej Ornig kakor tudi njenemu soprogu g. županu Ornigu veselo novo leto! — Ptujška gora, dne 29. decembra 1909. Martin Šegula, načelnik društva.

Sv. Florian. Staro leto smo dokončali, prične se zopet novo. Nismo navajeni pri nas, da bi koga v časopisu napadali, pa vendar, ko se prične novo leto, prosimo našega gospoda župnika Roškarja, da bi se malo bolje obnašal, kakor v pretečenem letu. Mož se je celo pretepa-val, kakor kaki fantalin. Ne bodemo te reči dalje razkladili; rasilimo, da se bodejo naš gospod župnik poboljšali; saj mošt je že zdavnej miren v sodih... Prosit Neujahr!

Iz Rogatca. Zadnji „Narodni list“ klobasa nekaj iz našega kraja. Pravi, da so vsi njegovi dopisi iz Rogatca „zadeli v sršeno gnezdo“ in da so „napravili celo Linhartovo nevroznega...“ Kakor da bi se v Rogatcu sploh kdo zmenil za „Narodni list“! Kakšno moč imajo „narodnjaki“ Spindlerjeve vrste v našem kraju, to so pač izkazale vse dosedanje volitve. „Narodnjaška moč“